

Masarykova univerzita v Brně

Fakulta sportovních studií

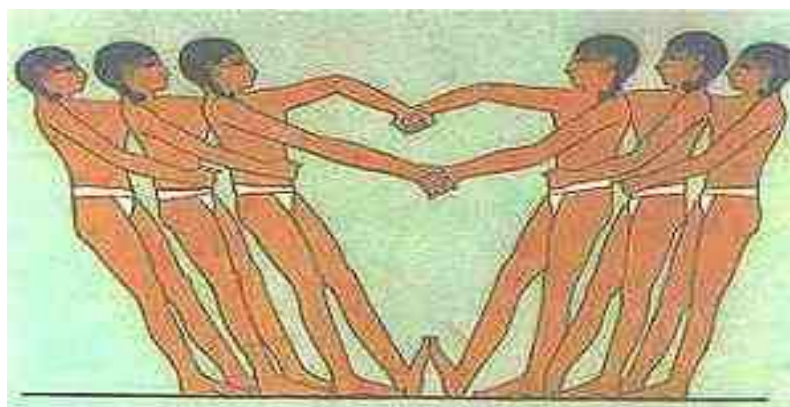

Přetahování lanem

Vztahy mezi rokem zařazení do programu OH, vznikem střešní mezinárodní organizace, prvním mistrovstvím světa a Evropy (v ženských i mužských disciplínách).

HISTORIE PŘETAHOVÁNÍ LANEM

Z egyptské hrobky se dochovala verze přetahování lanem „bez lana“. Ve starém Egyptě se týmy tří mužů navzájem drží kolem pasu a snaží se vytáhnout soupeřící tým nad vyznačenou čáru nad zemi (Obr. 1). Tento sport s lanem nebo bez lana se stal součástí kultury v mnoha zemích, jako například Barma (Myanmar), Indie, Indonésie, Hawai, Kongo, Korea, Nová Guinea, Nový Zéland [1].

About 4,000 years ago, Egyptians had a ropeless form of tug-of-war.

Obr.1: Přetahování v Egyptě [1].

Tohoto sportu bylo použito v Koreji jako možnosti řešení sporů mezi sousedními vesnicemi. Přetahování lanem bylo také důležitou součástí rituálu, kdy se vesnice snažily dostat na svou stranu pravdu a přízeň božstev. I ve starověkém Řecku, kolébce sportu, bylo praktikováno přetahování lanem jako pomůcka při přípravě sportovce na jiné disciplíny. I v Evropě se přetahování lanem těšilo velké popularitě a to zejména při hrách lidu [3].

V 15. století byla populární soutěž přetahování lanem na turnajích ve francouzských zámcích a soutěžích ve Velké Británii.

Přetahování lanem bylo blízké mnohým pracovním činnostem rolníků i řemeslníků. První podrobný písemný záznam o soutěži v přetahování lanem je ze 16. století z anglického Norfolk. Utkalo se zde v klání několik vesnic. Dokonce byla tato disciplína zobrazena na pamětní minci [9].

Přetahování lanem bylo a dodnes je populární i u vojáků. Ostatně, anglický název pro přetahování lanem, tug of war (tug – táhnout, přetahovat; war – válka), mnohé napovídá. Dnes je přetahování lanem populární soutěží zejména u armád severní a západní Evropy [3].

Na konci 19. století, kdy vznikaly organizované kluby, se přetahování lanem stalo sportem.

Velké znovuoživení přetahování lanem přišlo, podobně jako u mnohých jiných sportů, s vyhlášením novodobých olympijských her a jeho zařazením mezi disciplíny v roce 1900. Samozřejmostí bylo vytvoření mezinárodních pravidel, která prošla jen velmi malou změnou a platí dodnes[1].

OLYMPIJSKÉ OBDOBÍ

Obr.2: Přetahování lanem na olympijských hrách [2].

Přetahování lanem byl olympijský sport v letech 1900, 1904, 1908, 1912 a 1920. Sport, ve kterém získali nejvíce medailí Britové, jejichž policejní tým při hrách v roce 1908 vyhrál zlatou medaili (Obr. 2).

Sportovní disciplína v přetahování lanem na olympijských hrách v roce 1900 – 1920. Vítězové v průběhu tohoto období jsou uvedeni v (Tab.1) [1].

Rok	Místo	Zlato	Stříbro	Bronz
1900	Paříž	Švédsko	USA	Francie
1904	St Louis	USA	USA	USA
1908	Londýn	Velká Británie	Velká Británie	Velká Británie
1912	Stockholm	Švédsko	Velká Británie	Pouze dva týmy soutěžily
1920	Antverpy	Velká Británie	Nizozemsko	Belgie

Tab.1: Výsledky olympijských her [1].

V roce 1916 se měly konat olympijské hry v Berlíně, ale vypukla první světová válka a hry se neuskutečnily.

V roce 1920 Mezinárodní olympijský výbor přijal rozhodnutí o snížení počtu účastníků na olympijských hrách, které vyřadilo sportovní disciplínu přetahování lanem z dalších olympiád.

Disciplína přetahování lanem byla začleněna v Asociaci amatérské atletiky, byla tedy atletickou disciplínou.

Nejstarší národní sdružení v přetahování lanem je Svenska Dragkamp Forbundet, které bylo ve Švédsku založeno v roce 1933.

Příkladem Švédska následovaly další země, například v roce 1958 vznikla ve Velké Británii Asociace přetahování lanem. Mezinárodní aktivity vyvrcholily v roce 1960 ustanovením Mezinárodní federace přetahování lanem. Ta dále v roce 1971 přijala metrickou soustavu a hmotnostní kategorie označuje v kilogramech [6].

První mistrovství Evropy pod záštitou TWIF (Mezinárodní federace v přetahování lanem) bylo uskutečněno v roce 1964 v Malmö ve Švédsku pod názvem Baltické Hry. Do TWIF byly zapojeny čtyři země: Velká Británie, Švédsko, Nizozemí a Dánsko. Po Baltických hrách TWIF v roce 1965 organizuje další evropský šampionát ve Velké Británii v Londýně v Paláci Crystal. Od tohoto roku byly hry pořádány v pravidelných intervalech až do roku 1975, kdy se další státy Evropy přidaly k federaci TWIF. Výsledkem byl první Světový šampionát v Nizozemí. V současné době TWIF organizuje Světový šampionát každé dva roky. Evropský šampionát je organizován vždy v mezidobí také každé dva roky [7].

První mistrovství světa bylo uspořádáno v roce 1975. Bylo to mistrovství světa mužů v přetahování lanem ve venkovním přetahování (outdoor) na travnatém povrchu a konalo se v Anglii. Vítězné týmy v mužské kategorii jsou uvedeny v Tab.2. Soutěž žen byla přidána do programu mistrovství světa v roce 1986. Americká amatérská Tug of War Association (USATOWA) byla založena v roce 1978 [8].

Rok	Váhová kategorie muži (outdoor)				
	560kg	600kg	640kg	680kg	720kg
1975			Anglie		Anglie
1976			Anglie		Anglie
1978			Anglie		Anglie
1980			Anglie		Anglie
1982	Švýcarsko		Irsko		Anglie
1984	Anglie		Irsko		Irsko
1985	Švýcarsko		Švýcarsko		Švýcarsko
1986	Irsko		Anglie		Irsko
1988	Anglie		Anglie		Irsko
1990	Švýcarsko		Irsko	Švýcarsko	Irsko
1992	Španělsko		Švýcarsko		Švýcarsko
1994	Španělsko		Švýcarsko	Švýcarsko	Nizozemsko
1996	Španělsko		Švýcarsko	Švýcarsko	Nizozemsko
1998	Španělsko		Anglie	Švédsko	Nizozemsko
2000	Švýcarsko		Švýcarsko	Švýcarsko	Švýcarsko
2002	Švýcarsko		Švýcarsko	Nizozemsko	Nizozemsko
2004	Anglie		Švýcarsko	Nizozemsko	Nizozemsko
2006	Švýcarsko	Irsko	Skotsko	Švédsko	Švýcarsko
2008	Švédsko		Švýcarsko	Nizozemsko	Švýcarsko

Tab.2: Výsledky mistrovství světa muži (outdoor) [1].

První mistrovství světa žen se konalo v roce 1986 (Tab.3).

Rok	Váhová kategorie ženy (outdoor)	
	520kg	560kg
1986	Švédsko	Švédsko
1988	Švédsko	Švédsko
1990	Švýcarsko	Švédsko
1992	Nizozemsko	Švédsko
1994	Švédsko	Švédsko
1996	Nizozemsko	Nizozemsko
1998	Nizozemsko	Nizozemsko
2000	Švýcarsko	Švédsko
2002	Nizozemsko	Nizozemsko
2004	Spojené státy	Švýcarsko
2006	Švédsko	Švédsko
2008	Švédsko	Švédsko

Tab.3: Výsledky mistrovství světa ženy (outdoor) [1].

Mistrovství světa v přetahování lanem v hale (indoor) (Tab.4, Tab.5).

Rok	Váhová kategorie muži (indoor)			
	560kg	600kg	640kg	680kg
1991	Anglie	Španělsko	Anglie	Anglie
1993	Anglie	Irsko	Anglie	Anglie
1995	Španělsko	Španělsko	Španělsko	Irsko
1997	Anglie		Anglie	Anglie
1999	Anglie	Španělsko	Skotsko	Anglie
2000	Anglie	Anglie	Skotsko	Anglie
2002	Anglie	Severní Irsko	Anglie	Anglie
2004	Anglie	Japonsko	Skotsko	Skotsko
2006	Anglie	Skotsko	Skotsko	Skotsko
2008	Severní Irsko	Skotsko	Skotsko	Nizozemsko

Tab.4: Výsledky mistrovství světa muži (indoor) [1].

Rok	Váhová kategorie ženy (indoor)	
	480kg	520kg
1991	Španělsko	Nizozemsko
1993	Nizozemsko	Nizozemsko
1995	Španělsko	Nizozemsko
1997	Španělsko	Anglie
1999	Japonsko	Nizozemsko
2000	Španělsko	Nizozemsko
2002	Japonsko	Nizozemsko
2004	Japonsko	Nizozemsko
2006	Japonsko	Tchaj-wan
2008	Tchaj-wan	Tchaj-wan

Tab.5: Výsledky mistrovství světa ženy (indoor) [1].

SVĚTOVÉ HRY

Jsou považovány za předstíh Olympijských her. Někdy se o nich mluví jako o olympiádě neolympijských sportů. Světové hry se uskutečňují každé čtyři roky, vždy jeden rok po olympijských hrách už od roku 1981. Světové hry organizuje Mezinárodní sdružení světových her (International World Games Association, IWGA). Je to nezisková organizace, sdružující 32 mezinárodních sportovních federací. IWGA pracuje pod patronátem Mezinárodního olympijského výboru (IOC), který poskytuje i informační a technické zázemí pro organizaci světových her [7].

V roce 1981 se na prvních Světových hrách v Santa Clare ve Spojených státech amerických bylo zastoupeno 18 různých sportů. Na zatím předposledních hrách v japonské Akitě to bylo 31 sportů. A na Světových hrách 2005 v Duisburgu to už bylo 32 oficiálních a 6 ukázkových sportů. Na Světových hrách je pravidelně zařazeno i přetahování lanem, které zatím ani jednou nechybělo[3]. Držitelé všech medailí od roku 1981 (Tab.6).

Rok	Událost	Muži	Ženy	Zlato	Stříbro	Bronz
1981	SantaClara	720		Švýcarsko	Nizozemsko	Rep.Irsko
	USA	640		Anglie	Švýcarsko	Nizozemsko
1985	Londýn	720		Rep.Irsko	Švýcarsko	Anglie
	UK	640		Rep. Irsko	Anglie	Švýcarsko
1989	Karlsruhe	720		Anglie	Švýcarsko	Rep.Irsko
	Německo	640		Švýcarsko	Rep. Irsko	Anglie
1993	v Haagu	720		Švýcarsko	Rep. Irsko	Německo
	Nizozemsko	640		Švýcarsko	Rep. Irsko	Španělsko
1977	Lahti	720		Nizozemsko	Švédsko	Rep. Irsko
	Finsko	640		Španělsko	Švýcarsko	Rep. Irsko
2001	Akita	680		Nizozemsko	Švédsko	Švýcarsko
	Japonsko	600		Anglie	Skotsko	Japonsko
2005	Duisburg	680		Nizozemsko	Švédsko	Rep. Irsko
	Německo	640	520	Švýcarsko	Švédsko	Německo
				Tchaj-wan	Japonsko	Nizozemsko

Tab.6: Výsledky světových her [4].

Další světové hry se budou konat v Koahsiungu (Tchaj- wan) v roce 2009 [7].

V přetahování lanem se soutěží ve dvou disciplínách. Ve venkovním přetahování (outdoor) na travnatém povrchu a v přetlačování v hale (indoor). Soutěže se pořádají pro muže a pro ženy zvlášť. Soutěžící jsou dále rozděleni podle věku na juniory a seniory. Mládež do 15 let nesmí soutěžit v soutěžích TWIF. Soutěží dvě družstva po osmi členech podle hmotnostních kategorií do: 480kg, 520kg, 560kg, 600kg, 640kg, 680kg, 720kg a bez omezení hmotnosti [3].

Technické prostředky

Lano, o tloušťce mezi 10 až 12,5 cm, je drženo v obou natažených pažích, bez jakéhokoliv pomocného prostředku. Nohy musí být po dobu tahání nataženy vpřed. Poslední člen družstva, který stojí na konci (nazývá se kotevník), si může lano přehodit diagonálně přes záda [3].

Mezi zakázané aktivity patří například dotyk s podložkou jakoukoliv jinou částí těla, než nohama, podřep, přichytávání lana, pasivita, vykročení z vymezeného prostoru a podobně.

Současná podoba přetahování lanem je znázorněna na níže uvedeném (Obr.3).

Obr.3: Současná podoba v přetahování lanem [5].

Zařazení ve světovém sportovním hnutí

- Mezinárodní olympijský výbor
- Mezinárodní sdružení světových her

Mezinárodní olympijský výbor posuzuje sporty a mezinárodní sportovní federace, které se svoji činností a cíly slučují s podmínkami olympijského hnutí. Existují další sporty, které jsou Mezinárodním olympijským výborem uznané, nejsou však zatím zařazeny v programu olympijských her. Uzané jsou čtyři další úpolové sporty, mezi nimi je i přetahování lanem [7].

LITERATURA

- [1] Hickoksports.com – sports history
<http://www.hickoksports.com/history/tugofwar.shtml> (2008-10-23)
- [2] The list universe – list archives
<http://listverse.com/wp-content/uploads/2008/09/tug-of-war-1920-1.jpg>
(2008-10-29)
- [3] PhDr. Bc. Zdenko Reguli, Úpolové sporty, Masarykova univerzita v Brně 2005
- [4] Confederacao do Despoto de portugal - the world games
<http://www.worldgames-iwga.org> (2008-10-25)
- [5] Tug of War Association TOWA
<http://www.tugofwar.co.uk/> (2008-10-23)
- [6] Tug of War Association USATOWA
http://www.djstugofwarclub.com/world_wide.htm (2008-10-30)
- [7] Tug of War International Federation TWIF
<http://www.tugofwar-twif.org/> (2008-10-24)
- [8] Army sports – Tug of War – History
http://www2.army.mod.uk/sportandadventure/clubs/tug_of_war/ (2008-10-23)
- [9] The history of tug of War
<http://www.collegesportsscholarships.com/history-tug-of-war.htm> (2008-10-23)